

# คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5785/2533

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 130, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107, ป.พ.พ. มาตรา 144, ป.พ.พ. มาตรา 145, พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 101

## ย่อ / หลักกฎหมาย

ลูกหนี้เอาที่ดินของเจ้าหนี้ซึ่งใส่ชื่อลูกหนี้ไว้แทนไปจำนองและรับจะไถ่ถอนจำนองและโอนคืนให้เจ้าหนี้ภายใน 1 ปี แต่ก็ไม่ไถ่ถอนและโอนคืนตามที่รับรองไว้ ต่อมาลูกหนี้ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดตั้งนี้มูลค่าที่ดินที่ลูกหนี้ได้ก่อขึ้นแก่เจ้าหนี้เกิดก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดย่อมถือได้ว่าสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะไถ่ถอนจำนองด้วยตนเองย่อมมีอยู่แล้วก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์มูลค่าแห่งหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองที่จะเรียกเอาจากลูกหนี้ที่ 1 จึงเกิดขึ้นแล้วก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เพียงแต่เจ้าหนี้ยังมีได้ไถ่ถอนจำนองซึ่งถ้าเจ้าหนี้ได้ไถ่ถอนจำนองแล้วเมื่อใด ก็ย่อมเรียกให้ลูกหนี้ชดใช้เงินค่าไถ่ถอนจำนองได้เมื่อนั้นแต่โดยที่ขณะขอรับชำระหนี้เจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนองและไม่แน่ว่าเจ้าหนี้จะใช้สิทธิขอไถ่ถอนจำนองนั้นเมื่อใด เจ้าหนี้จึงยังไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้ชดใช้ค่าไถ่ถอนจำนองได้ทันที แต่ถือได้ว่าหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองรายนี้เป็นหนี้มีเงื่อนไขและเงื่อนไขยังไม่สำเร็จ เจ้าหนี้จึงย่อมขอรับชำระหนี้ได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94 หนี้ที่จะขอรับชำระได้ในคดีล้มละลายจะต้องเป็นหนี้เงินเท่านั้นซึ่งถ้ามี ดอกเบี้ย รวมอยู่ด้วยก็คิดดอกเบี้ยได้ถึงวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น การที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้โดยขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นค่าของที่ที่ดินเป็นวัตถุแห่งหนี้ ไม่ใช่หนี้เงินแม้จะมีค่าขอว่า หรือให้ใช้ราคาที่ดิน กำกับอยู่ด้วยก็เป็นเพียงค่าขอสำรองสำหรับใช้เป็นสภาพบังคับในกรณีที่ไม้อาจโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่เจ้าหนี้ได้เท่านั้นจึงไม่มีสิทธิที่จะทำได้ เจ้าหนี้ชอบที่จะยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอให้ดำเนินการเพื่อบังคับตามสิทธิของตนเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหาก.

## คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดและพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายเจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นเงิน 827,080.35 บาท จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ทั้งสองอ้างว่าลูกหนี้ทั้งสองเป็นหนี้ตามเช็คตัวเงิน แห่ และดอกเบี้ย กับค่าไถ่ถอนจำนองและโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาที่ดินและดอกเบี้ยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวนแล้ว มีความเห็นควรให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ตามเช็คจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 2 เป็นเงิน 384,060.29 บาท ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 130(8) ให้ลูกหนี้ที่ 1 ร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้ที่ 2 ในจำนวนหนี้ดังกล่าวไม่เกิน 30,326.70 บาท โดยมีเงื่อนไขว่าหากเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้จากนายวิเชียร พิรเศรษฐสกุล และนายยุทธชัย กุศลวรรณผู้ส่งจ่ายเช็คแล้วเพียงใดก็ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ในคดีนี้น้อยลงเพียงนั้น ให้ยกคำขอรับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองและโอนกรรมสิทธิ์หรือชดใช้ราคาที่ดินพร้อมดอกเบี้ยตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107(1) เสียศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว มีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เจ้าหนี้อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ 80197 ตำบลลาดยาวอำเภอบางเขน (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร เป็น

กรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้ส่วนที่ดินโฉนดเลขที่ 80173 ไม่ใช่เป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้และเจ้าของกรรมสิทธิ์ก็ไม่ได้มอบอำนาจให้เจ้าหนี้มาดำเนินการ เจ้าหนี้จึงไม่มีอำนาจร้องขอให้ดำเนินการได้ พิพากษาแก้เป็นว่า หากนายควงอึ้งมวงคงกุล เจ้าหนี้ไถ่ถอนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 80197 ตำบลลาดยาวอำเภอบางเขน (บางชื่อ) กรุงเทพมหานคร เองก็อนุญาตให้ได้รับชำระหนี้เท่าจำนวนนั้น จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 1 หรือได้รับخذใช้ราคาที่ดินจำนวน 94,050 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันที่ 24 กรกฎาคม 2528 จนกว่าจะชำระเสร็จ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107(3), 130(8) นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำสั่งศาลชั้นต้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ทั้งสองฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาว่า เจ้าหนี้มีสิทธิขอรับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 80197 ตำบลลาดยาวอำเภอบางเขน (บางชื่อ) กรุงเทพมหานคร จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 1 และมีสิทธิขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โอนกรรมสิทธิ์หรือใช้ราคาที่ดินดังกล่าวหรือไม่ตามทางสอบสวนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เจ้าหนี้ให้ถ้อยคำว่าที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ 80197 นี้ เจ้าหนี้เข้าซื้อมาจากสหกรณ์ออมทรัพย์กรมการปกครอง จำกัด พร้อมด้วยที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ 80173 เมื่อชำระเงินครบแล้ว ได้มอบหมายให้ลูกหนี้ที่ 1 ไปรับโอนกรรมสิทธิ์ ลูกหนี้ที่ 1 กลับไปรับโอนโดยใส่ชื่อของลูกหนี้ที่ 1 เองเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์โดยรับโอนเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2525 แล้วเอาไปจำนองไว้กับธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2525 แต่ลูกหนี้ที่ 1 ได้ทำหนังสือมอบไว้แก่เจ้าหนี้ยืนยันว่าเจ้าหนี้เป็นหนี้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่แท้จริง ลูกหนี้ที่ 1 เพียงแต่ใส่ชื่อในโฉนดที่ดินแทนและจะทำการไถ่ถอนจำนองแล้วโอนคืนให้แก่เจ้าหนี้ภายในกำหนดเวลา 1 ปี แต่เมื่อครบกำหนดเวลา 1 ปี แล้ว ลูกหนี้ที่ 1 ก็ไม่ยอมไถ่ถอนจำนองและโอนที่ดินแปลงดังกล่าวกับที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ 80173 คืนแก่เจ้าหนี้ เจ้าหนี้จึงมอบอำนาจให้ทนายความฟ้องคดี แต่ลูกหนี้ที่ 1 ได้ถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลายคดีนี้ด้วยและศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2528 ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งจำหน่ายคดีเพื่อให้เจ้าหนี้มาขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย เจ้าหนี้จึงมาขอรับชำระหนี้ในคดีนี้และยังได้ยื่นคำร้องขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไถ่ถอนจำนองและโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าวคืนแก่เจ้าหนี้หรือใช้ราคาที่ดินพร้อมด้วยดอกเบี้ยแก่เจ้าหนี้ เป็นสาขาคดีอีกสาขาหนึ่งต่างหากด้วยพิเคราะห์แล้ว กรณีที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองนั้นเห็นว่า ตามคำขอของเจ้าหนี้ดังกล่าวข้างต้น ได้ความชัดว่าลูกหนี้ที่ 1 เอาที่ดินของเจ้าหนี้ไปจำนองเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2525 และรับจะไถ่ถอนจำนองและโอนคืนให้แก่เจ้าหนี้ภายใน 1 ปี แต่ก็ไม่ได้ไถ่ถอนและโอนคืนตามที่รับรองไว้ ต่อมาลูกหนี้ที่ 1 ถูกฟ้องทั้งเป็นคดีแพ่งธรรมดาและคดีล้มละลาย ซึ่งในคดีล้มละลายนั้น ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2528 ดังนั้นมูลหนี้ที่ลูกหนี้ที่ 1 ได้ก่อขึ้นแก่เจ้าหนี้ก่อนวันที่ศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ที่ 1 เด็ดขาด ดังนั้น ย่อมถือได้ว่าสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะไถ่ถอนจำนองด้วยตนเองย่อมมีอยู่แล้วก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ มูลหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองที่จะเรียกเอาจากลูกหนี้ที่ 1 จึงเกิดขึ้นแล้วก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เพียงแต่เจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนอง ซึ่งถ้าเจ้าหนี้ได้ไถ่ถอนจำนองไปแล้วเมื่อใด ก็ย่อมเรียกให้ลูกหนี้ที่ 1 ชดใช้เงินค่าไถ่ถอนจำนองได้เมื่อนั้น แต่โดยที่ขณะขอรับชำระหนี้ นั้นเจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนองและไม่แน่ว่าเจ้าหนี้จะใช้สิทธิขอไถ่ถอนจำนองนั้นเมื่อใด เจ้าหนี้จึงยังไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้ชดใช้ค่าไถ่ถอนจำนองได้ทันที แต่ถือได้ว่าหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองรายนี้เป็นหนี้มีเงื่อนไขและเงื่อนไขยังไม่สำเร็จ เจ้าหนี้จึงย่อมขอรับชำระหนี้ได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94 ส่วนคำขอรับชำระหนี้ที่ระบุขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาแก่เจ้าหนึ้นั้น เห็นว่า หนี้ที่ขอรับชำระหนี้ที่ดินเป็นวัตถุแห่งหนี้มิใช่เป็นหนี้เงินแม้จะมีคำขอว่า "หรือให้ใช้ราคาที่ดิน" กำกับอยู่ คำขอดังกล่าวก็เป็นเพียงคำขอสำรองสำหรับใช้เป็นสภาพบังคับในกรณีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่เจ้าหนึ้นได้เท่านั้น คำขอให้ใช้ราคาที่ดินในที่นี้จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำขอรับชำระหนี้ในลักษณะที่เป็นการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั่นเอง ซึ่งตามกฎหมายหนี้ที่จะขอรับชำระได้ในคดีล้มละลายจะต้องเป็นหนี้เงินเท่านั้น ซึ่งถ้ามีดอกเบี้ยรวมอยู่ด้วยก็คิดดอกเบี้ยได้ถึงวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น การที่เจ้าหนึ้นขอรับชำระหนี้ในลักษณะขอให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาแก่เจ้าหนึ้น เช่นนั้น จึงไม่มีสิทธิที่จะทำได้แต่เจ้าหนึ้นชอบที่จะยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอให้ดำเนินการเพื่อบังคับตามสิทธิของตนเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหากได้ ซึ่งปรากฏว่าเจ้าหนึ้นได้ดำเนินการไปแล้วเป็นสาขาคดีอีกสาขาหนึ่งต่างหาก ดังปรากฏตามคดีหมายเลขคำที่ ล.65/2533 ของศาลฎีกาพิพากษาแก้เป็นว่า หากเจ้าหนึ้นไถ่ถอนจำนองที่พิพาทเป็นเงินจำนวนเท่าใด ก็ให้เจ้าหนึ้นได้รับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองจากกองทรัพย์สินของลูกหนึ้นที่ 1 เป็นเงินจำนวนเท่านั้น ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 130(8) ส่วนคำขอรับชำระหนี้ที่ขอให้โอนกรรมสิทธิ์ที่พิพาทให้เจ้าหนึ้นหรือให้ใช้ราคาพร้อมด้วยดอกเบี้ยนั้นให้ยก นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์. ดูฉบับย่อฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5785/2533 นาย คง อัญมมงคล กับพวกโจทก์เจ้าหนึ้นโจทก์ นาย คง อัญมมงคล กุลโจทก์นาย ทวี ชัย แก้วกำเนิดพงษ์ กับพวกจำเลย พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 ม. 27, ม. 94 ลูกหนึ้นเอาที่ดินของเจ้าหนึ้นซึ่งใส่ชื่อลูกหนึ้นไว้แทนไปจำนองและรับจะไถ่ถอนจำนองและโอนคืนให้เจ้าหนึ้นภายใน 1 ปี แต่ก็ไม่ไถ่ถอนและโอนคืนตามที่รับรองไว้ ต่อมาลูกหนึ้นถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดดังนี้มูลหนี้ที่ลูกหนึ้นได้ก่อขึ้นแก่เจ้าหนึ้นเกิดก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดย่อมถือว่าสิทธิของเจ้าหนึ้นที่จะไถ่ถอนจำนองด้วยตนเองย่อมมีอยู่แล้วก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์มูลหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองที่จะเรียกเอาจากลูกหนึ้นที่ 1 จึงเกิดขึ้นแล้วก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เพียงแต่เจ้าหนึ้นยังมีได้ไถ่ถอนจำนองซึ่งถ้าเจ้าหนึ้นได้ไถ่ถอนจำนองแล้วเมื่อใด ก็ย่อมเรียกให้ลูกหนึ้นชดใช้เงินค่าไถ่ถอนจำนองได้เมื่อนั้นแต่โดยที่ขณะขอรับชำระหนี้เจ้าหนึ้นยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนองและไม่แน่ว่าเจ้าหนึ้นจะใช้สิทธิขอไถ่ถอนจำนองนั้นเมื่อใด เจ้าหนึ้นจึงยังไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้ชดใช้ค่าไถ่ถอนจำนองได้ทันที แต่ถือว่าหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองรายนี้เป็นหนี้มีเงื่อนไขและเงื่อนไขยังไม่สำเร็จ เจ้าหนึ้นจึงย่อมขอรับชำระหนี้ได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94 หนี้ที่จะขอรับชำระได้ในคดีล้มละลายจะต้องเป็นหนี้เงินเท่านั้น ซึ่งถ้ามี ดอกเบี้ย รวมอยู่ด้วยก็คิดดอกเบี้ยได้ถึงวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น การที่เจ้าหนึ้นขอรับชำระหนี้โดยขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นคำขอที่มีที่ดินเป็นวัตถุแห่งหนี้ ไม่ใช่หนี้เงินแม้จะมีคำขอว่า หรือให้ใช้ราคาที่ดิน กำกับอยู่ด้วยก็เป็นเพียงคำขอสำรองสำหรับใช้เป็นสภาพบังคับในกรณีที่เจ้าหนึ้นไม่อาจโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่เจ้าหนึ้นได้เท่านั้นจึงไม่มีสิทธิที่จะทำได้ เจ้าหนึ้นชอบที่จะยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอให้ดำเนินการเพื่อบังคับตามสิทธิของตนเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหาก.คดีสืบเนื่องจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนึ้นเด็ดขาดและพิพากษาให้ลูกหนึ้นล้มละลายเจ้าหนึ้นยื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นเงิน 827,080.35 บาท จากกองทรัพย์สินของลูกหนึ้นทั้งสองอ้างว่าลูกหนึ้นทั้งสองเป็นหนี้ตามเช็คตัวเงิน แชร และดอกเบี้ย กับค่าไถ่ถอนจำนองและโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาที่ดินและดอกเบี้ยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวนแล้ว มีความเห็นควรให้เจ้าหนึ้นได้รับชำระหนี้ตามเช็คจากกองทรัพย์สินของลูกหนึ้นที่ 2

เป็นเงิน 384,060.29 บาท ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 130(8) ให้ลูกหนี้ที่ 1 ร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้ที่ 2 ในจำนวนหนี้ดังกล่าวไม่เกิน 30,326.70 บาท โดยมีเงื่อนไขว่าหากเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้จากนายวิเชียร พิเศษฐสกุล และนายยุทธชัย กุสุมวรรณผู้สั่งจ่ายเช็คแล้วเพียงใดก็ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ในคตินี้น้อยลงเพียงนั้น ให้ยกค่าขอรับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองและโอนกรรมสิทธิ์หรือขอใช้ราคาที่ดินพร้อมดอกเบี้ยตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107(1) เสียศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว มีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เจ้าหนี้อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ 80197 ตำบลลาดยาวอำเภอบางเขน (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร เป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้ส่วนที่ดินโฉนดเลขที่ 80173 ไม่ใช่เป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้และเจ้าของกรรมสิทธิ์ก็ไม่ได้มอบอำนาจให้เจ้าหนี้มาดำเนินการ เจ้าหนี้จึงไม่มีอำนาจร้องขอให้ดำเนินการได้ พิพากษาแก้เป็นว่า หากนายควงอักษมนคงกุล เจ้าหนี้ไถ่ถอนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 80197 ตำบลลาดยาวอำเภอบางเขน (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร เองก็อนุญาตให้ได้รับชำระหนี้เท่าจำนวนนั้นจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 1 หรือได้รับขอใช้ราคาที่ดินจำนวน 94,050 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันที่ 24 กรกฎาคม 2528 จนกว่าจะชำระเสร็จ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107(3), 130(8) นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำสั่งศาลชั้นต้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ทั้งสองฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาว่า เจ้าหนี้มีสิทธิขอรับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 80197 ตำบลลาดยาวอำเภอบางเขน (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 1 และมีสิทธิขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โอนกรรมสิทธิ์หรือใช้ราคาที่ดินดังกล่าวหรือไม่ตามทางสอบสวนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เจ้าหนี้ให้ถ้อยคำ่าว่าที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ 80197 นี้ เจ้าหนี้เข้าชื่อมาจากสหกรณ์ออมทรัพย์กรมการปกครอง จำกัด พร้อมด้วยที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ 80173 เมื่อชำระเงินครบแล้ว ได้มอบหมายให้ลูกหนี้ที่ 1 ไปรับโอนกรรมสิทธิ์ ลูกหนี้ที่ 1 กลับไปรับโอนโดยใส่ชื่อของลูกหนี้ที่ 1 เองเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์โดยรับโอนเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2525 แล้วเอาไปจำนองไว้กับธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2525 แต่ลูกหนี้ที่ 1 ได้ทำหนังสือมอบไว้แก่เจ้าหนี้ยืนยันว่าเจ้าหนี้เป็นหนี้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่แท้จริง ลูกหนี้ที่ 1 เพียงแต่ใส่ชื่อในโฉนดที่ดินแทนและจะทำการไถ่ถอนจำนองแล้วโอนคืนให้แก่เจ้าหนี้ภายในกำหนดเวลา 1 ปี แต่เมื่อครบกำหนดเวลา 1 ปี แล้ว ลูกหนี้ที่ 1 ก็ไม่ยอมไถ่ถอนจำนองและโอนที่ดินแปลงดังกล่าวกับที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ 80173 คืนแก่เจ้าหนี้ เจ้าหนี้จึงมอบอำนาจให้ทนายความฟ้องคดี แต่ลูกหนี้ที่ 1 ได้ถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลายคดีนี้ด้วยและศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2528 ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งจำหน่ายคดีเพื่อให้เจ้าหนี้มาขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย เจ้าหนี้จึงมาขอรับชำระหนี้ในคดีนี้และยังได้ยื่นคำร้องขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไถ่ถอนจำนองและโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าวคืนแก่เจ้าหนี้หรือใช้ราคาที่ดินพร้อมด้วยดอกเบี้ยแก่เจ้าหนี้ เป็นสาขาคดีอีกสาขาหนึ่งต่างหากด้วยพิเคราะห์แล้ว กรณีที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองนั้นเห็นว่า ตามคำขอของเจ้าหนี้ดังกล่าวข้างต้น ได้ความชัดว่าลูกหนี้ที่ 1 เอาที่ดินของเจ้าหนี้ไปจำนองเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2525 และรับจะไถ่ถอนจำนองและโอนคืนให้เจ้าหนี้ภายใน 1 ปี แต่ก็ไม่ไถ่ถอนและโอนคืนตามที่รับรองไว้ ต่อมาลูกหนี้ที่ 1 ถูกฟ้องทั้งเป็นคดีแพ่งธรรมดาและคดีล้มละลาย ซึ่งในคดีล้มละลายนั้น ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2528 ดังนี้ มูลเหตุที่ลูกหนี้ที่ 1 ได้ก่อขึ้นแก่เจ้าหนี้ขึ้นก่อนวันที่ศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ที่ 1 เด็ดขาด ดังนั้น ย่อมถือได้ว่าสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะไถ่ถอนจำนองด้วยตนเองย่อมมีอยู่แล้ว

ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ มูลแห่งหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองที่จะเรียกเอาจากลูกหนี้ที่ 1 จึงเกิดขึ้นแล้วก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เพียงแต่เจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนอง ซึ่งถ้าเจ้าหนี้ได้ไถ่ถอนจำนองไปแล้วเมื่อใด ก็ย่อมเรียกให้ลูกหนี้ที่ 1 ชดใช้เงินค่าไถ่ถอนจำนองได้เมื่อนั้น แต่โดยที่ขณะขอรับชำระหนี้เจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนองและไม่แน่ว่าเจ้าหนี้จะใช้สิทธิขอไถ่ถอนจำนองนั้นเมื่อใด เจ้าหนี้จึงยังไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้ชดใช้ค่าไถ่ถอนจำนองได้ทันที แต่ถือได้ว่าหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองรายนี้เป็นหนี้มีเงื่อนไขและเงื่อนไขยังไม่สำเร็จ เจ้าหนี้จึงย่อมขอรับชำระหนี้ได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94 ส่วนคำขอรับชำระหนี้ที่ระบุขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาแก่เจ้าหนี้เห็นว่าเป็นหนี้ที่ขอรับชำระหนี้ที่ดินเป็นวัตถุประสงค์ให้มีใช้เป็นหนี้เงินแม้จะมีคำขอว่า "หรือให้ใช้ราคาที่ดิน" กำกับอยู่ คำขอดังกล่าวก็เป็นเพียงคำขอสำรอง สำหรับใช้เป็นสภาพบังคับในกรณีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่เจ้าหนี้ได้เท่านั้น คำขอให้ใช้ราคาที่ดินในที่นี้จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำขอรับชำระหนี้ในลักษณะที่เป็นการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั่นเอง ซึ่งตามกฎหมายหนี้ที่จะขอรับชำระได้ในคดีล้มละลายจะต้องเป็นหนี้เงินเท่านั้น ซึ่งถ้ามีดอกเบี้ยรวมอยู่ด้วยก็คิดดอกเบี้ยได้ถึงวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น การที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ในลักษณะขอให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาแก่เจ้าหนี้ เช่นนั้น จึงไม่มีสิทธิที่จะทำได้แต่เจ้าหนี้ชอบที่จะยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอให้ดำเนินการเพื่อบังคับตามสิทธิของตนเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหากได้ซึ่งปรากฏว่าเจ้าหนี้ได้ดำเนินการไปแล้วเป็นสาขาคดีอีกสาขาหนึ่งต่างหาก ดังปรากฏตามคดีหมายเลขดำที่ ล.65/2533 ของศาลฎีกาพิพากษาแก้เป็นว่า หากเจ้าหนี้ไถ่ถอนจำนองที่พิพาทเป็นเงินจำนวนเท่าใด ก็ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 1 เป็นเงินจำนวนเท่านั้น ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 130(8) ส่วนคำขอรับชำระหนี้ที่ขอให้โอนกรรมสิทธิ์ที่พิพาทให้เจ้าหนี้หรือให้ใช้ราคาพร้อมด้วยดอกเบี้ยนั้นให้ยก นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์.(สวิน อักษรายุธ-จรัส อุดมวรชาติ-ยงยุทธ ธารีสาร)แหล่งที่มาของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาแผนกหมายเลขคดีดำศาลฎีกาหมายเลขคดีดำศาลชั้นต้นหมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นหมายเหตุข้อเท็จจริงคดีนี้เป็นเรื่องเจ้าหนี้ยอมให้ลูกหนี้ใส่ชื่อเป็นเจ้าของที่ดินของตนแล้วลูกหนี้นำที่ดินนั้นไปจำนองเป็นประกันการกู้ยืมเงินจากธนาคาร ซึ่งโดยผลของกฎหมายแล้ว ที่ดินนั้นก็ยังเป็นของเจ้าหนี้อยู่ แต่เจ้าหนี้จะปฏิเสธไม่ยอมรับผิดตามสัญญาจำนองที่ลูกหนี้ทำไว้ต่อธนาคารไม่ได้ กรณีมีผลเท่ากับว่าลูกหนี้เป็นตัวแทนนำที่ดินของเจ้าหนี้ซึ่งเป็นตัวการไปจำนองต่อธนาคาร แล้วเจ้าหนี้ยอมให้ลูกหนี้ยืมเงินที่ได้จากการจำนองของเจ้าหนี้นั่นเองเมื่อลูกหนี้รับว่าจะไถ่ถอนจำนองให้เจ้าหนี้ภายหลัง มูลหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองจึงเกิดขึ้นตั้งแต่ขณะทำจำนองแล้ว ซึ่งมูลหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้เงิน แต่ที่คำพิพากษาศาลฎีกานี้วินิจฉัยว่าแต่โดยที่ขณะขอรับชำระหนี้เจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนองและไม่แน่ว่าเจ้าหนี้จะใช้สิทธิขอไถ่ถอนจำนองนั้นเมื่อใด เจ้าหนี้จึงยังไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้ชดใช้ค่าไถ่ถอนจำนองได้ทันที แต่ถือได้ว่าหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองรายนี้เป็นหนี้มีเงื่อนไข และเงื่อนไขยังไม่สำเร็จ เจ้าหนี้จึงย่อมขอรับชำระหนี้ได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94 นั้น ด้วยความเคารพ ผู้หมายเหตุเห็นว่าคำว่า "เงื่อนไข" ในที่นี้หากจะแปลในความหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 144,145 แล้วน่าจะหมายถึงเหตุการณ์อันใดอันหนึ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและไม่แน่นอน อันจะทำให้หนี้ันั้นเกิดเป็นผลหรือสิ้นผล แต่กรณีตามคำพิพากษาศาลฎีกานี้ ที่ดินของเจ้าหนี้ได้เสื่อมราคาเพราะมีการจำนองติดอยู่แล้วตั้งแต่ขณะทำจำนอง ค่าไถ่ถอนจำนองก็คือหนี้จำนองที่มี

อยู่แล้วคำนวณได้แน่นอนจากราคาจำนองกับดอกเบี้ย ฉะนั้น ที่ว่าหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองเป็นหนี้มี  
เงื่อนไข และเงื่อนไขยังไม่สำเร็จ จึงยังไม่ค่อยสนิทใจนักแต่อย่างไรก็ตาม ที่ศาลพิพากษาให้เจ้าหนี้  
มีสิทธิได้รับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองโดยมีเงื่อนไขว่าหากเจ้าหนี้ไถ่ถอนจำนองเป็นจำนวนเท่าใด ก็  
ให้ได้รับชำระหนี้เท่านั้น ชอบแล้วเพราะเจ้าหนี้จำนองก็มีสิทธิขอรับชำระหนี้ในคดีนี้ได้ ทั้งคดีนี้ก็  
ปรากฏว่าธนาคารเจ้าหนี้จำนองได้ขอรับชำระหนี้ไว้ด้วย ฉะนั้น หากธนาคารเจ้าหนี้จำนองได้รับ  
ชำระหนี้ในคดีนี้ครบถ้วนแล้ว จำนองก็ย่อมระงับ ผู้หมายเหตุมีความเห็นต่อไปว่า กรณีนี้จะปรับ  
ได้กับพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 101 วรรคสอง โดยถือว่าเจ้าหนี้อยู่ในลักษณะเดียวกันกับ  
ผู้ค้าประกัน กล่าวคือ เจ้าหนี้ก็มีความผูกพันต้องรับผิดชอบต่อธนาคารเจ้าหนี้จำนองเช่นเดียวกับลูกหนี้  
ซึ่งหากเจ้าหนี้ใช้หนี้หรือไถ่ถอนจำนอง เจ้าหนี้ก็มีสิทธิไถ่เอาจากลูกหนี้ได้ทั้งหมด อนึ่ง  
คำพิพากษาศาลฎีกานี้เกี่ยวข้องกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5783/2533 โปรดดูหมายเหตุใน  
คำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว. สาครตั้งวรรณวิบูลย์. คำพิพากษา: คดีสืบเนื่องจากศาลมีคำสั่ง  
พิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดและพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายเจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นเงิน  
827,080.35 บาท จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ทั้งสองอ้างว่าลูกหนี้ทั้งสองเป็นหนี้ตามเช็คตัวเงิน  
แชร์ และดอกเบี้ย กับค่าไถ่ถอนจำนองและโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาที่ดินและดอกเบี้ย  
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวนแล้ว มีความเห็นควรให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ตามเช็คจากกอง  
ทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 2 เป็นเงิน 384,060.29 บาท ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483  
มาตรา 130(8) ให้ลูกหนี้ที่ 1 ร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้ที่ 2 ในจำนวนหนี้ดังกล่าวไม่เกิน 30,326.70 บาท  
โดยมีเงื่อนไขว่าหากเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้จากนายวิเชียร พิรเศรษฐสกุล และนายยุทธชัย กุสุม  
วรรณผู้สั่งจ่ายเช็คแล้วเพียงใดก็ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ในคดีนี้น้อยลงเพียงนั้น ให้ยกคำขอรับ  
ชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองและโอนกรรมสิทธิ์หรือขอใช้ราคาที่ดินพร้อมดอกเบี้ยตาม  
พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107(1) เสียศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว มีคำสั่งอนุญาต  
ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เจ้าหนี้อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์  
วินิจฉัยว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ 80197 ตำบลลาดยาวอำเภอบางเขน (บางชื่อ) กรุงเทพมหานคร เป็น  
กรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้ส่วนที่ดินโฉนดเลขที่ 80173 ไม่ใช่เป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้และเจ้าของ  
กรรมสิทธิ์ก็ไม่ได้มอบอำนาจให้เจ้าหนี้มาดำเนินการ เจ้าหนี้จึงไม่มีอำนาจร้องขอให้ดำเนินการได้  
พิพากษาแก้เป็นว่า หากนายควงอักษมงคลกุล เจ้าหนี้ไถ่ถอนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 80197 ตำบล  
ลาดยาวอำเภอบางเขน (บางชื่อ) กรุงเทพมหานคร เองก็อนุญาตให้ได้รับชำระหนี้เท่าจำนวนนั้น  
จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 1 หรือได้รับขอใช้ราคาที่ดินจำนวน 94,050 บาท พร้อมดอกเบี้ยใน  
อัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันที่ 24 กรกฎาคม 2528 จนกว่าจะชำระเสร็จ ตาม  
พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107(3), 130(8) นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำสั่ง  
ศาลชั้นต้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ทั้งสองฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาว่า  
เจ้าหนี้มีสิทธิขอรับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 80197 ตำบลลาดยาวอำเภอบางเขน  
(บางชื่อ) กรุงเทพมหานคร จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 1 และมีสิทธิขอให้  
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โอนกรรมสิทธิ์หรือใช้ราคาที่ดินดังกล่าวหรือไม่ตามทางสอบสวนของ  
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เจ้าหนี้ให้ถ้อยคำที่ว่าที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ 80197 นี้ เจ้าหนี้เข้าซื้อมาจาก  
สหกรณ์ออมทรัพย์กรมการปกครอง จำกัด พร้อมด้วยที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ 80173 เมื่อชำระเงิน  
ครบแล้ว ได้มอบหมายให้ลูกหนี้ที่ 1 ไปรับโอนกรรมสิทธิ์ ลูกหนี้ที่ 1 กลับไปรับโอนโดยใส่ชื่อของ  
ลูกหนี้ที่ 1 เองเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์โดยรับโอนเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2525 แล้วเอาไปจำนองไว้กับ

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2525 แต่ลูกหนี้ที่ 1 ได้ทำหนังสือมอบไว้แก่ เจ้าหนี้ยืนยันว่าเจ้าหนี้เป็นหนี้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่แท้จริง ลูกหนี้ที่ 1 เพียงแต่ใส่ชื่อใน โฉนดที่ดินแทนและจะทำการไถ่ถอนจำนองแล้วโอนคืนให้แก่เจ้าหนี้ภายในกำหนดเวลา 1 ปี แต่ เมื่อครบกำหนดเวลา 1 ปี แล้ว ลูกหนี้ที่ 1 ก็ไม่ยอมไถ่ถอนจำนองและโอนที่ดินแปลงดังกล่าวกับ ที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ 80173 คืนแก่เจ้าหนี้ เจ้าหนี้จึงมอบอำนาจให้ทนายความฟ้องคดี แต่ลูกหนี้ ที่ 1 ได้ถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลายคดีนี้ด้วยและศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2528 ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งจำหน่ายคดีเพื่อให้เจ้าหนี้มาขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย เจ้าหนี้จึงมาขอรับชำระหนี้ในคดีนี้และยังได้ยื่นคำร้องขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไถ่ถอน จำนองและโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าวคืนแก่เจ้าหนี้หรือใช้ราคาที่ดินพร้อมด้วยดอกเบี้ยแก่ เจ้าหนี้ เป็นสาขาคดีอีกสาขาหนึ่งต่างหากด้วยพิเคราะห์แล้ว กรณีที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ค่าไถ่ถอน จำนองนั้นเห็นว่า ตามคำขอของเจ้าหนี้ดังกล่าวข้างต้น ได้ความชัดว่าลูกหนี้ที่ 1 เอาที่ดินของ เจ้าหนี้ไปจำนองเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2525 และรับจะไถ่ถอนจำนองและโอนคืนให้แก่เจ้าหนี้ภายใน 1 ปี แต่ก็ไม่ได้ไถ่ถอนและโอนคืนตามที่รับรองไว้ ต่อมาลูกหนี้ที่ 1 ถูกฟ้องทั้งเป็นคดีแพ่งธรรมดาและคดี ล้มละลาย ซึ่งในคดีล้มละลายนั่น ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2528 ดังนั้น มูลหนี้ที่ลูกหนี้ที่ 1 ได้ก่อขึ้นแก่เจ้าหนี้ก่อนวันที่ศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ที่ 1 เด็ดขาด ดังนั้น ย่อมถือได้ว่าสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะไถ่ถอนจำนองด้วยตนเองย่อมมีอยู่แล้วก่อนวันที่ศาลมี คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ มูลแห่งหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองที่จะเรียกเอาจากลูกหนี้ที่ 1 จึงเกิดขึ้นแล้วก่อนวันที่ ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เพียงแต่เจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนอง ซึ่งถ้าเจ้าหนี้ได้ไถ่ถอนจำนองไปแล้ว เมื่อใด ก็ย่อมเรียกให้ลูกหนี้ที่ 1 ชดใช้เงินค่าไถ่ถอนจำนองได้เมื่อนั้น แต่โดยที่ขณะขอรับชำระหนี้ นั้นเจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนองและไม่แน่ว่าเจ้าหนี้จะใช้สิทธิขอไถ่ถอนจำนองนั้นเมื่อใด เจ้าหนี้จึง ยังไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้ชดใช้ค่าไถ่ถอนจำนองได้ทันที แต่ถือได้ว่าหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองรายนี้ เป็นหนี้มีเงื่อนไขและเงื่อนไขยังไม่สำเร็จ เจ้าหนี้จึงย่อมขอรับชำระหนี้ได้ตามพระราชบัญญัติ ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94 ส่วนคำขอรับชำระหนี้ที่ระบุขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาแก่เจ้าหนี้ นั้น เห็นว่า หนี้ที่ขอรับชำระมีที่ดินเป็นวัตถุแห่งหนี้มิใช่ เป็นหนี้เงินแม้จะมีคำขอว่า "หรือให้ใช้ราคาที่ดิน"กำกับอยู่ คำขอดังกล่าวก็เป็นเพียงคำขอสำรอง สำหรับใช้เป็นสภาพบังคับในกรณีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลง ดังกล่าวให้แก่เจ้าหนี้ได้เท่านั้น คำขอให้ใช้ราคาที่ดินในที่นี้จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำขอรับ ชำระหนี้ในลักษณะที่เป็นการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั่นเอง ซึ่งตามกฎหมายหนี้ที่จะขอรับชำระได้ ในคดีล้มละลายจะต้องเป็นหนี้เงินเท่านั้น ซึ่งถ้ามีดอกเบี้ยรวมอยู่ด้วยก็คิดดอกเบี้ยได้ถึงวันที่ศาลมี คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น การที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ในลักษณะขอให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ ราคาแก่เจ้าหนี้ เช่นนั้น จึงไม่มีสิทธิที่จะทำได้แต่เจ้าหนี้ชอบที่จะยื่นคำร้องต่อ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอให้ดำเนินการเพื่อบังคับตามสิทธิของตนเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหากได้ ซึ่งปรากฏว่าเจ้าหนี้ได้ดำเนินการไปแล้วเป็นสาขาคดีอีกสาขาหนึ่งต่างหาก ดังปรากฏตามคดี หมายเลขดำที่ ล.65/2533 ของศาลฎีกาพิพากษาแก่เป็นว่า หากเจ้าหนี้ไถ่ถอนจำนองที่พิพาทเป็น เงินจำนวนเท่าใด ก็ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 1 เป็น เงินจำนวนเท่านั้น ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 130(8) ส่วนคำขอรับ ชำระหนี้ที่ขอให้โอนกรรมสิทธิ์ที่พิพาทให้เจ้าหนี้หรือให้ใช้ราคาพร้อมด้วยดอกเบี้ยนั้นให้ยก นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์. ดูฉบับย่อฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหา

ข้อกฎหมายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5785/2533 นาย ควง อัญมณคลกุล กับพวกโจทก์เจ้าหนี้โจทก์ นาย ควง อัญมณคล กุลโจทก์นาย ทวี ชัย แก้วกำเหนิดพงษ์ กับพวกจำเลย พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 ม. 27, ม. 94 ลูกหนี้เอาที่ดินของเจ้าหนี้ซึ่งใส่ชื่อลูกหนี้ไว้แทนไปจำนองและรับจะไถ่ถอน จำนองและโอนคืนให้เจ้าหนี้ภายใน 1 ปี แต่ก็ไม่ไถ่ถอนและโอนคืนตามที่รับรองไว้ ต่อมาลูกหนี้ถูก ศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดตั้งนี้มูลหนี้ที่ลูกหนี้ได้ก่อขึ้นแก่เจ้าหนี้เกิดก่อนวันที่ศาลมีคำสั่ง พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดย่อมถือได้ว่าสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะไถ่ถอนจำนองด้วยตนเองย่อมมีอยู่แล้วก่อน วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์มูลแห่งหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองที่จะเรียกเอาจากลูกหนี้ที่ 1 จึงเกิดขึ้นแล้ว ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เพียงแต่เจ้าหนี้ยังมีได้ไถ่ถอนจำนองซึ่งถ้าเจ้าหนี้ได้ไถ่ถอน จำนองแล้วเมื่อใด ก็ย่อมเรียกให้ลูกหนี้ชดใช้เงินค่าไถ่ถอนจำนองได้เมื่อนั้นแต่โดยที่ขณะขอรับ ชำระหนี้เจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนองและไม่แน่ว่าเจ้าหนี้จะใช้สิทธิขอไถ่ถอนจำนองนั้นเมื่อใด เจ้าหนี้จึงยังไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้ชดใช้ค่าไถ่ถอนจำนองได้ทันที แต่ถือได้ว่าหนี้ค่าไถ่ถอนจำนอง รายนี้เป็นหนี้มีเงื่อนไขและเงื่อนไขยังไม่สำเร็จ เจ้าหนี้จึงย่อมขอรับชำระหนี้ได้ตามพระราชบัญญัติ ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94 หนี้ที่จะขอรับชำระได้ในคดีล้มละลายจะต้องเป็นหนี้เงินเท่านั้น ซึ่งถ้ามี ดอกเบี้ย รวมอยู่ด้วยก็คิดดอกเบี้ยได้ถึงวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น การที่เจ้าหนี้ ขอรับชำระหนี้โดยขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นค่าของที่มียึดเป็นวัตถุ แห่งหนี้ ไม่ใช่หนี้เงินแม้จะมีค่าขอว่า หรือให้ใช้ราคาที่ดิน กำกับอยู่ด้วยก็เป็นเพียงค่าขอสำรอง สำหรับใช้เป็นสภาพบังคับในกรณีที่ไม้อาจโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่เจ้าหนี้ได้เท่านั้นจึงไม่มีสิทธิที่จะ ทำได้ เจ้าหนี้ชอบที่จะยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอให้ดำเนินการเพื่อบังคับตามสิทธิ ของตนเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหาก.คดีสืบเนื่องจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดและ พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายเจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นเงิน 827,080.35 บาท จากกอง ทรัพย์สินของลูกหนี้ทั้งสองอ้างว่าลูกหนี้ทั้งสองเป็นหนี้ตามเช็คตัวเงิน แชร และดอกเบี้ย กับค่า ไถ่ถอนจำนองและโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาที่ดินและดอกเบี้ยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ สอบสวนแล้ว มีความเห็นควรให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ตามเช็คจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 2 เป็นเงิน 384,060.29 บาท ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 130(8) ให้ลูกหนี้ที่ 1 ร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้ที่ 2 ในจำนวนหนี้ดังกล่าวไม่เกิน 30,326.70 บาท โดยมีเงื่อนไขว่าหากเจ้าหนี้ ได้รับชำระหนี้จากนายวิเชียร พิเรศธรรณกุล และนายยุทธชัย กุสุมวรรณผู้สั่งจ่ายเช็คแล้วเพียงใดก็ ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ในคตินี้น้อยลงเพียงนั้น ให้ยกคำขอรับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองและ โอนกรรมสิทธิ์หรือชดใช้ราคาที่ดินพร้อมดอกเบี้ยตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107(1) เสียศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว มีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ตามความเห็น ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เจ้าหนี้อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ 80197 ตำบล ลาดยาวอำเภอบางเขน (บางชื่อ) กรุงเทพมหานคร เป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้ส่วนที่ดินโฉนดเลขที่ 80173 ไม่ใช่เป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้และเจ้าของกรรมสิทธิ์ก็ไม่ได้มอบอำนาจให้เจ้าหนี้มา ดำเนินการ เจ้าหนี้จึงไม่มีอำนาจร้องขอให้ดำเนินการได้ พิพากษาแก้เป็นว่า หากนายควงอัญมณค กุล เจ้าหนี้ไถ่ถอนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 80197 ตำบลลาดยาวอำเภอบางเขน (บางชื่อ) กรุงเทพมหานคร เองก็อนุญาตให้ได้รับชำระหนี้เท่าจำนวนนั้นจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 1 หรือได้รับชดใช้ราคาที่ดินจำนวน 94,050 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่ วันที่ 24 กรกฎาคม 2528 จนกว่าจะชำระเสร็จ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107(3), 130(8) นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำสั่งศาลชั้นต้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้

ทั้งสองฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาว่า เจ้าหนี้มีสิทธิขอรับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองที่ดิน โฉนดเลขที่ 80197 ตำบลลาดยาวอำเภอบางเขน (บางชื่อ) กรุงเทพมหานคร จากกองทรัพย์สินของ ลูกหนี้ที่ 1 และมีสิทธิขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โอนกรรมสิทธิ์หรือใช้ราคาที่ดินดังกล่าว หรือไม่ตามทางสอบสวนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เจ้าหนี้ให้ถ้อยคำว่าที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ 80197 นี้ เจ้าหนี้เข้าชื่อมาจากสหกรณ์ออมทรัพย์กรมการปกครอง จำกัด พร้อมด้วยที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ 80173 เมื่อชำระเงินครบแล้ว ได้มอบหมายให้ลูกหนี้ที่ 1 ไปปรับโอนกรรมสิทธิ์ ลูกหนี้ที่ 1 กลับไปปรับโอนโดยใส่ชื่อของลูกหนี้ที่ 1 เองเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์โดยรับโอนเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2525 แล้วเอาไปจำนองไว้กับธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2525 แต่ลูกหนี้ที่ 1 ได้ทำหนังสือมอบไว้แก่เจ้าหนี้ยืนยันว่าเจ้าหนี้เป็นหนี้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่แท้จริง ลูกหนี้ที่ 1 เพียงแต่ใส่ชื่อในโฉนดที่ดินแทนและจะทำการไถ่ถอนจำนองแล้วโอนคืนให้แก่เจ้าหนี้ภายในกำหนดเวลา 1 ปี แต่เมื่อครบกำหนดเวลา 1 ปี แล้ว ลูกหนี้ที่ 1 ก็ไม่ยอมไถ่ถอนจำนองและโอนที่ดินแปลงดังกล่าวกับที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ 80173 คืนแก่เจ้าหนี้ เจ้าหนี้จึงมอบอำนาจให้ทนายความฟ้องคดี แต่ลูกหนี้ที่ 1 ได้ถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลายคดีนี้ด้วยและศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2528 ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งจำหน่ายคดีเพื่อให้เจ้าหนี้มาขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย เจ้าหนี้จึงมาขอรับชำระหนี้ในคดีนี้และยังได้ยื่นคำร้องขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไถ่ถอนจำนองและโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าวคืนแก่เจ้าหนี้หรือใช้ราคาที่ดินพร้อมด้วยดอกเบี้ยแก่เจ้าหนี้ เป็นสาขาคดีอีกสาขาหนึ่งต่างหากด้วยพิเคราะห์แล้ว กรณีที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองนั้นเห็นว่า ตามคำขอของเจ้าหนี้ดังกล่าวข้างต้น ได้ความชัดว่าลูกหนี้ที่ 1 เอาที่ดินของเจ้าหนี้ไปจำนองเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2525 และรับจะไถ่ถอนจำนองและโอนคืนให้แก่เจ้าหนี้ภายใน 1 ปี แต่ก็ไม่ไถ่ถอนและโอนคืนตามที่รับรองไว้ ต่อมาลูกหนี้ที่ 1 ถูกฟ้องทั้งเป็นคดีแพ่งธรรมดาและคดีล้มละลาย ซึ่งในคดีล้มละลายนั้น ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2528 ดังนี้ มูลหนี้ที่ลูกหนี้ที่ 1 ได้ก่อขึ้นแก่เจ้าหนี้ขึ้นก่อนวันที่ศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ที่ 1 เด็ดขาด ดังนั้น ย่อมถือได้ว่าสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะไถ่ถอนจำนองด้วยตนเองย่อมมีอยู่แล้ว ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ มูลแห่งหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองที่จะเรียกเอาจากลูกหนี้ที่ 1 จึงเกิดขึ้นแล้วก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เพียงแต่เจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนอง ซึ่งถ้าเจ้าหนี้ได้ไถ่ถอนจำนองไปแล้วเมื่อใด ก็ย่อมเรียกให้ลูกหนี้ที่ 1 ชดใช้เงินค่าไถ่ถอนจำนองได้เมื่อนั้น แต่โดยที่ขณะขอรับชำระหนี้เจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนองและไม่แน่ว่าเจ้าหนี้จะใช้สิทธิขอไถ่ถอนจำนองนั้นเมื่อใด เจ้าหนี้จึงยังไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้ชดใช้ค่าไถ่ถอนจำนองได้ทันที แต่ถือได้ว่าหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองรายนี้เป็นหนี้มีเงื่อนไขและเงื่อนไขยังไม่สำเร็จ เจ้าหนี้จึงย่อมขอรับชำระหนี้ได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94 ส่วนคำขอรับชำระหนี้ที่ระบุขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาแก่เจ้าหนี้ นั้น เห็นว่า หนี้ที่ขอรับชำระมีที่ดินเป็นวัตถุแห่งหนี้มิใช่เป็นหนี้เงินแม้จะมีคำขอว่า "หรือให้ใช้ราคาที่ดิน" กำกับอยู่ คำขอดังกล่าวก็เป็นเพียงคำขอสำรอง สำหรับใช้เป็นสภาพบังคับในกรณีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่เจ้าหนี้ได้เท่านั้น คำขอให้ใช้ราคาที่ดินในที่นี้จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำขอรับชำระหนี้ในลักษณะที่เป็นการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั่นเอง ซึ่งตามกฎหมายหนี้ที่จะขอรับชำระได้ในคดีล้มละลายจะต้องเป็นหนี้เงินเท่านั้น ซึ่งถ้ามีดอกเบี้ยรวมอยู่ด้วยก็คิดดอกเบี้ยได้ถึงวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น การที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ในลักษณะขอให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาแก่เจ้าหนี้ เช่นนั้น จึงไม่มีสิทธิที่จะทำได้แต่เจ้าหนี้ชอบที่จะ

ยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอให้ดำเนินการเพื่อบังคับตามสิทธิของตนเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหากได้ซึ่งปรากฏว่าเจ้าหนี้ได้ดำเนินการไปแล้วเป็นสาขาที่ดีอีกสาขาหนึ่งต่างหาก ดังปรากฏตามคดีหมายเลขดำที่ ล.65/2533 ของศาลฎีกาพิพากษาแก้เป็นว่า หากเจ้าหนี้ไถ่ถอนจำนองที่พิพาทเป็นเงินจำนวนเท่าใด ก็ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 1 เป็นเงินจำนวนเท่านั้น ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 130(8) ส่วนคำขอรับชำระหนี้ที่ขอให้โอนกรรมสิทธิ์ที่พิพาทให้เจ้าหนี้หรือให้ใช้ราคาพร้อมด้วยดอกเบี้ยนั้นให้ยก นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์.

## องค์คณะ

---

สวิน อักษรายุธ · จรัส อุดมวรชาติ · ยงยุทธ ธารีสาร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← [deka.supremecourt.or.th](https://deka.supremecourt.or.th) · <https://thaideka.online/deka/5785/2533>